

**Algemene beschouwingen
Progressieve Groepering Asten
Begroting 2026**

**Taken en knaken
Samen inventief waar het Rijk tekortschiet**

Geachte voorzitter, collega-raadsleden, college, belangstellenden en kijkers en luisteraars,

We naderen het einde van deze raadsperiode. Over slechts enkele maanden kiezen we opnieuw een gemeenteraad. Dit moment leent zich er bij uitstek voor om stil te staan bij wat de afgelopen jaren is bereikt. Het biedt de kans om terug te kijken op onze inzet en resultaten, maar ook om eerlijk te beoordelen waar we nu staan en welke stappen nodig zijn voor de toekomst. Dat brengt ons bij de titel 'Taken en knaken'.

De titel kun je opvatten dat je zonder middelen als gemeente een taak niet kan uitvoeren. Daar draait het bij ons niet alleen om: Het gaat ook om de vraag welke taken logisch zijn om bij een gemeente te beleggen, en of wij als gemeenschap de financiële lasten kunnen dragen van taken die ons door de regelgeving van het Rijk worden opgelegd.

Met *Asten in balans* is geprobeerd de begroting sluitend te maken, maar onvoorspelbare hoge kosten die het Rijk doorschuift naar de gemeentes – zoals we zien bij complexe jeugdzorg; maken het schier onmogelijk om als kleine gemeente onderbouwd de gemeentelijke begroting sluitend te krijgen. Je ziet in de periode tussen de kadernota en de begroting dat er weer ontwikkelingen bovenop komen die alles op zijn kop zetten. Een enkele cliënt met complexe zorg lijkt enorme financiële consequenties te hebben. Als je alleen al ziet dat we in het Sociaal Domein bij het onderdeel Jeugd een nadeel hebben van bijna een miljoen dan is daar niet tegen op te bezuinigen met een project als *Asten in Balans*. Doordat het Rijk deze onvoorspelbare kosten doorschuift kleine gemeentes als de onze, is het vrijwel onmogelijk om de gemeentelijke begroting onderbouwd in balans te houden. Daarom hebben wij de motie '*Meer taken, meer knaken*' ingediend. We willen over deze problematiek rechtstreeks in gesprek met het Rijk. Onze leefbaarheid staat op het spel. Het is niet logisch deze taak bij een kleine gemeente onder te brengen.

Afgelopen jaren is het de gemeente Asten gelukt om veel projecten van de grond te krijgen zoals de nieuwbouw van de scholen, gemeenschapshuizen, maar ook bij beleidsvorming met een woonvisie, groenprogramma en een plan van aanpak voor de dorpspleinen en het Loverveld. Samen als coalitie en oppositie hebben we dit in goede banen geleid.

Vorig jaar had onze Algemene beschouwing de titel 'Investeren in leefbaarheid'. PGA wil blijven investeren in leefbaarheid — van jeugd en kwetsbare inwoners tot betaalbare woningen, cultuur en duurzaam en groen bouwen. Het dreigende structurele tekort van een half miljoen verplicht ons zorgvuldige keuzes te maken. PGA geeft daarbij prioriteit aan het op peil houden van leefbaarheid en duurzaamheid in de dagelijkse praktijk; en daarom zijn nieuwe grote investeringen, zoals een nieuwe sporthal, op dit moment niet verantwoord. Wij volgen daarin het advies van het college en willen gewoon het noodzakelijke doen.

Zolang het Rijk niet met knaken komt, hebben we als gemeente, college en raad, met het project *Asten in Balans* samen gekeken aan welke knoppen we kunnen draaien om de begroting weer sluitend te krijgen. De meeste knoppen die bij de kadernota naar voren zijn gekomen kunnen we ons in vinden. Op enkele punten hopen wij de andere raadsleden alsnog te overtuigen om bepaalde voorstellen te heroverwegen. Ik zal deze per programma toelichten.

Sociaal domein:

- Beiaard en de beiaardier:

Bij de kadernota zijn we akkoord gegaan met het inzetten van deze draaiknop op voorwaarde dat volledige vergoeding vanuit het Cultuurfonds is gegarandeerd. Behoud van de Beiaardier is voor ons essentieel. In de begroting staat de draaiknop Beiaard en beiaardier ineens bij het overzicht van wel ingevulde of wegbezuinigde draaiknoppen én bij het overzicht van wijzigingen m.b.t. het amendement. Wat is nu de stand van zaken van de aanvraag bij het Cultuurfonds?

- Verenigingen:

Het verenigingsleven is van grote waarde voor Asten en willen we blijven stimuleren. We zijn er blij mee dat de subsidies voor het verenigingsleven behouden kunnen blijven en dat onze verenigingen gecompenseerd worden voor de OZB-verhoging.

- JOGG, Het bewegend kind, Sport en cultuur voucher voor volwassenen, jeugdeducatiefonds, kledingbank Deurne en groeiplan totaal (W3.6 t/m 3.11):

De huidige bekostiging loopt via eenmalige Rijksmiddelen, terwijl de structurele financiering nog onzeker is. Mocht deze financiering niet tot stand komen volgend jaar, dan vragen wij het college zorgvuldig te bepalen welke voorzieningen écht essentieel zijn voor mensen in kwetsbare posities; om te kunnen sporten of cultuur te beleven. We vragen het college om hierover een terugkoppeling te geven in 2026 met een onderbouwd voorstel over het al dan niet voortzetten van de regelingen. Hoe denkt het college hierover?

- Kunst in de openbare ruimte:

Een jaar geleden is met een door de raadsbreed gedragen motie aan het college gevraagd om de kunst in de openbare ruimte in de gemeente Asten te inventariseren. Ruim een jaar na de motie is dat nog steeds niet gebeurd. Zo moeilijk moet dat niet zijn. Verschillende kunstwerken zijn niet goed geïnventariseerd en ook is niet bekend welke afspraken er zijn

gemaakt m.b.t. onderhoud. Kunst hoort bij de openbare ruimte en daar hoor je zorgvuldig mee om te gaan. Hoe staat het met het onderzoek en wanneer krijgen wij de eerste resultaten te horen?

- Sporthal / zwembad:

Voor PGA is het simpel: zwemmen en sporten horen er gewoon bij in Asten en wij moedigen sport en een gezonde leefstijl altijd aan. Bij de beraadslagingen over Binnensport lijken partijen te gaan voor nieuwbouw. Dat klinkt allemaal mooi, maar we moeten verantwoord omgaan met de gemeentelijke middelen, zeker met zo een enorme investering die jaren op de balans gaan drukken. We hebben een heel jaar allerlei bijeenkomsten over gehad over zorgvuldig omgaan met geld bij *Asten in Balans*.

De meningen en argumenten in de gemeenschap lopen uiteen. Daarom kiezen wij nu voor een zorgvuldige, realistische stap: Net zoals bij het sportveld in Ommel willen wij nu het noodzakelijke onderhoud doen, de noodzakelijke verbeteringen. Zo houden we de mogelijkheid voor toekomstige investeringen open wanneer daar een breed gedragen en financieel verantwoorde basis voor is. Inwoners kunnen zo blijven sporten en zwemmen, zonder dat we de begroting onnodig onder druk zetten. Het is helaas even niet anders. Dit betekent ook dat we geen voorstander zijn van een budget om scenario's verder uit te werken.

- 1. Behoud breed cursusaanbod, 2. Indexering samenwerkingspartners en 3. Uitbreiden gedragswetenschapper:

Voor PGA zijn dit belangrijke uitgaven die gericht zijn op preventie. Daarover willen we het gesprek aangaan met de andere partijen. Bezuinigen op deze posten is ons inziens onverstandig: wanneer we hier nu op besparen, leidt dat op termijn juist tot hogere kosten. Dit komt als een boomerang terug.

Ruimtelijk domein:

- Bouwen van woningen:

Als we de begroting erop nalezen dan gaat de gemeente Asten voortvarend aan de slag met nieuwbouw van woningen. PGA zet in op meer én vooral passende woningen: voor jongeren, zorg- en samenwooninitiatieven en het stimuleren van woningsplitsing. Laat passende woningen écht beschikbaar blijven door een doelgroepenverordening in te stellen. En vooral: stimuleer deze woonvormen actief bij de plannen die nu op tafel liggen — denk daarbij in kansen, niet in beperkingen.

- Bomen planten, het Ploegmakerspark en het Bomenrenovatieplan:

Bezuinigingen op groen zijn onwenselijk. Zeker omdat we steeds meer merken van de hittestress. Door het bedrag vrij te spelen dat voor de scenario-ontwikkeling bij de Schop is gereserveerd, kan het bomenrenovatieplan worden opgesteld. Met het resterende bedrag is het bovendien mogelijk om alsnog extra bomen te planten in het stedelijk gebied. Voor het Ploegmakerspark hebben wij als raad al eerder 50.000 euro vrijgemaakt voor een planstudie. Wij zijn benieuwd hoe het daarmee staat en wat de plannen zijn voor de komende periode. PGA wil hier graag voortvarend werk van maken, en niet pas in 2027.

Financiën, control en economie:

- Centrummanager:

We vinden het wel heel bijzonder dat we vorig jaar op stel en sprong een centrummanager hebben aangesteld om deze nu alweer te schrappen zonder evaluatie. Nu het centrum een grote bouwput is, is het belangrijk om een centrummanager te houden, in ieder geval voor de komende drie jaar. Ons voorstel is deze via incidentele gelden te financieren.

Bestuur en veiligheid:

- Arbeidsmarktregio De Peel:

Wij vinden de uitleg bij deze activiteit te summier als we kijken naar de discussie die we vorig jaar hebben gevoerd in de raad. Wij zouden het college willen verzoeken om de ambities en afspraken voorbij te laten komen in de commissie te zijner tijd.

- Verduurzamen elektra-aansluiting gemeentewerf i.v.m. verduurzaming:

Het verzwaren van de elektra aansluiting op de gemeentewerf staat bij de niet-opgenomen wensen. Wij denken dat dit essentieel is voor een verdere verduurzaming. Zijn hier geen andere financieringsmogelijkheden voor of kunnen we dit niet incidenteel boeken in plaats van structureel?

Wat kan wel zonder veel geld?

Er is nu al veel mogelijk. We kunnen particuliere initiatieven ondersteunen die laten zien wat wél kan. We kunnen samen zorgen voor een menselijke opvang van vluchtelingen, taallessen organiseren en cultuur met elkaar vormgeven. En ondertussen maken we maximaal gebruik van de middelen die er wél zijn vanuit het Rijk en de regio, om te investeren in het buitengebied en in sterke, groene wijken. Het begint bij samenwerken en kiezen voor de menselijke maat. Zo bouwen we stap voor stap aan een gemeente waar we trots op kunnen zijn.

Kortom, komende periode staat in het teken van realisme, prioriteiten stellen en investeren in de leefbaarheid van Asten, ondanks financiële uitdagingen die het Rijk ons oplegt. We zetten in op zorgvuldige keuzes, continuïteit in sociale voorzieningen en een duurzame, groene ontwikkeling van onze gemeente. Asten in balans heeft gefocust op draaiknoppen. Wat voor ons nog een wens is – en wat nog ontbreekt – is het directe gesprek met het Rijk over de uitdagingen in het sociaal domein en wat dit voor invloed heeft op ons huishoudboekje en de investeringskansen voor de leefbaarheid en de toekomst van Asten.

Tot zover het betoog van de PGA in eerste termijn, waarbij we willen afsluiten met het bedanken van het ambtelijk apparaat voor de ondersteuning – ook bij *Asten in Balans*.

Fractie PGA

Sandu Niessen

Marianne van de Ven – Meulendijks

Bas van den Bosch

Hans van den Bosch

Danny Grein